

Bällstabergsskolan
Svampskogsvägen 28
Box 29, 186 21 Vallentuna

2010-02-23
1 (12)
Dnr: 40-2009:1773

Vallentuna kommun
186 86 Vallentuna

Kvalitetsgranskning av Bällstabergsskolan i Vallentuna kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om Bällstabergsskolan, med rektorn som ytterst ansvarig, har ett fungerande system för att följa upp och utvärdera elevers kunskapsutveckling. Vidare har det granskats huruvida skolan har ett system för att utforma åtgärder, i syfte att förbättra kunskapsresultaten på skolan. Granskningen och bedömningen av hur väl skolorna uppfyller statens krav har genomförts utifrån skollagen, läroplaner, övriga författningar för skolan samt forskning på skolområdet.

Skolinspektionen bedömer att Bällstabergsskolan uppvisar kvalitetsbrister och behöver vidta åtgärder i följande avseenden:

- Rektorn behöver se till att skolans arbete med uppföljning blir mer systematiskt. Uppföljningen av enskilda elevers resultat behöver kompletteras med uppföljning av aggregerade resultat för årskurser, ämnen, grupper och på en skolövergripande nivå.
- Rektorn behöver se till att skolans arbete med utvärdering blir mer systematiskt, genom att rutiner utarbetas för analys av aggregerade resultat för olika årskurser, ämnen eller andra relevanta grupper.
- Rektorn behöver se till att arbetet med åtgärder och utvecklingsinsatser blir mer systematiskt. Det innebär främst att åtgärder och utvecklingsinsatser behöver baseras på utvärdering av kunskapsresultat och syfta till en generell kunskapsresultatshöjning på hela skolan.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 24 maj 2010 ska Bällstabergsskolan skriftligt bredovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits samt hur insatserna avses leda fram till uttryckliga kvalitetsförbättringar gällande ovanstående brister.

Skolans redogörelse sänds per e-post/ post till den inspektör/utredare som undertecknat beslutet till höger, under adress ingrid.asgard@skolinspektionen.se. Ingrid Åsgård, Undervisningsråd, Enhet Stockholm Norr, Statens Skolinspektion, Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm.

Skolinspektionens granskning av Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling i Bällstabergsskola i Vallentuna kommun

1. Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av skolors arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsresultat, samt av det åtgärdsarbete skolor bedriver, under perioden september 2009 till mars 2010. Granskningen av Bällstabergsskola i Vallentuna kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport

”Uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Kvalitetsgranskningens syfte är att påverka skolorna så att de får ökad kännedom om de krav som ställs på skolor och rektorn, samt att stärka de strukturer skolorna har så att de målinriktat kan följa upp, utvärdera och utarbeta åtgärder för att förbättra elevers kunskapsresultat.

Skolans arbete med uppföljning och utvärdering av elevers kunskapsutveckling granskas i sin helhet över samtliga årskurser för att kunna se om skolan har ett sammanhållet system för kvalitetsarbetet samt för att kunna avläsa eventuella spridningseffekter mellan de lägre och högre årskurserna. Granskningen inriktar sig enbart på kunskapsresultaten, andra målområden skolan har ingår inte i denna granskning. Följande huvudfrågor ska belysas med hjälp av granskningen:

1. Ser rektorn till att det görs en kunskapsresultatbeskrivning (*uppföljning*) på skolan och att skolan har ett system för det arbetet?
2. Ser rektorn till att det görs en analys av vad kunskapsresultaten beror på (*utvärdering*) och att skolan har ett system för det arbetet?
3. Ser rektorn till att det utformas åtgärder som bygger på analysresultat och som syftar till att förbättra kunskapsresultaten?

2. Underlag för bedömning

2.1. Författningsstöd

De nationella skolförfattningarna anger att skolan har en skyldighet att utveckla sin verksamhet så att den svarar mot uppställda mål. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Rektorn har det övergripande ansvaret för skolans resultat och för att verksamheten som helhet inriktas på att nå

de nationella målen och därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för bl.a. att skolans arbetsformer utvecklas (se vidare 4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, samt 9 kap. skollagen för fristående skolor).

2.2. Forskningsstöd

Det finns en vetenskaplig logik för att uppföljning och utvärdering ska göras för att skolorna ska kunna åstadkomma resultatförbättring. Enligt denna logik är ett bra kvalitetsarbete en förutsättning för förbättrad undervisningskvalitet, åtminstone på sikt. Ett uttryck som ofta återkommer inom skolforskning på området är *"framgångsrik skola"*. Det definieras som en skola *"där elevernas prestationer väsentligt överstiger resultaten i skolor i allmänhet med motsvarande villkor, främst med avseende på elevernas socioekonomiska bakgrund"*¹. Studier av framgångsrika skolor visar att dessa skolor kännetecknas av att de leds av en rektor som har starkt fokus på elevernas prestationer och har höga förväntningar på eleverna. Vidare pekar studierna på att framgångsrika skolor aktivt använder uppföljning och utvärdering som grund för utveckling av undervisningskvaliteten.

2.3. Bedömningsgrunder

De tre områden som är föremål för granskningen i detta projekt definieras på följande sätt:

Med *uppföljning* menas här en fortlöpande insamling av information om verksamheten. Uppföljning kan baseras på kvalitativa beskrivningar, betyg, sammanställningar av provresultat och andra nyckeltal.

Med *utvärdering* avses här en mer ingående granskning och värdering av verksamheten, dvs. en fördjupad analys för att förstå och kunna förklara resultat i förhållande till målen i verksamheten och därigenom få underlag för åtgärder.

Med *åtgärdsarbete* avses här det system skolan har för att utforma åtgärder, utifrån kunskapsresultatutvärdering och i syfte att förbättra resultaten på skolan.

Kvaliteten på arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärdsarbete *bedöms* utifrån två aspekter, dels i vilken mån rektorn tar det övergripande ansvaret för arbetet och dels i vilken mån arbetet kännetecknas av systematik.

Hög grad av systematik utmärks av att skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder:

¹ Grosin, L. (2003). Forskning om framgångsrika skolor som grund för skolutveckling. i *Skolutvecklingens många ansikten* (ss. 137-179). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.

- är kontinuerligt och processinriktat; dvs. pågår ständigt och/ eller återkommande och inkluderar olika aggregeringsnivåer på skolan (elev-, grupp* -, samt en övergripande skolnivå)
- präglas av fastlagda rutiner; dvs. skolan har en tydlig planering, ansvarsfördelning, tidplan, dokumentation, verktyg och metoder
- fokuserar på förbättring/ bättre resultat
- i första hand är ett verktyg för ett internt utvecklingsarbete.

*Med grupp menas i denna granskning en aggregering av elevers kunskapsresultat på en mellannivå. Resultat på mellannivå kan följaktligen aggregeras för pojkar och flickor, klass, årskurs, arbetslag, olika ämnen, undervisningsmetoder eller resultat för andra relevanta grupperingar som skolan identifierar.

De metoder och material som utgör grunden för granskningens genomförande är analyser av dokument som skolan inkommit med till Skolinspektionen, en enkät till samtliga lärare som undervisar på skolan i årskurs 1-9 samt intervju med rektor/rektorer.

3. Bällstaberghsskolan

Bällstaberghsskolan ligger i Vallentuna och har elever från förskoleklass till årskurs 9. Skolan har även en grundskola och ett fritidshem. Bällstaberghsskolan byggdes 2002 och lokalerna är ljusa och luftiga. Enligt den nationella statistiken hade skolan 463 elever 2008. Enligt skolans egen kvalitetsredovisning hade elevantalet hösten 2009 ökat till 530 inklusive eleverna i särskolan.

Rektorn är den tredje rektorn sedan starten och har arbetat som rektor sedan mars 2008. Skolan har under flera år dragits med ekonomiskt underskott och den nuvarande rektor anser att hans viktigaste uppgift är att försöka förbättra ekonomin.

I den genomförda lärarenkäten skattar lärarna att de sammantagna resultaten på skolan är förhållandevis goda. Även rektor anger i självskattningen att resultaten är goda. En närmare undersökning av den nationella statistiken visar dock att det genomsnittliga meritvärdet mellan åren 2004 och 2008 har sjunkit från 223,5 till 206,8. Skolan var tidigare upptagningsskola för samundervisning och dessa elevers resultat påverkade meritvärdet och måluppfyllelsen 2008 negativt. Meritvärdet för 2009 var 220,4 och andelen elever som nått målen i alla ämnen var 82 procent.

År 2004 var andelen elever som var behöriga till gymnasiet 99 procent. År 2008 hade den siffran sjunkit till 84 procent. Två ämnen som särskilt sticker ut är teknik och matematik. Andelen elever som år 2004 nådde målen i teknik var 95 procent, 2008 har den siffran sjunkit till 83 procent. I matematik nådde 99 procent av elever målen 2004 och 2008 nådde 84 procent de uppsatta målen.

I kvalitetsredovisningen för läsåret 08/09 finns en sammanställning av resultaten från nationella prov i årskurs 3, 5 och 9. I årskurs 3 nådde 88 procent av eleverna målen i svenska och 69 procent av eleverna nådde målen i matematik. I årskurs 5 nådde 91 procent av eleverna målen i matematik medan 94 procent av eleverna nådde målen i svenska. I kvalitetsredovisningen framgår att det finns en skillnad mellan flickors och pojkars kunskapsresultat där flickorna i både årskurs 3 och 5 har bättre resultat på de nationella proven.

I övriga ämnen än svenska, matematik och engelska redovisas inga kunskapsresultat i kvalitetsredovisningen. Däremot uppger rektorn i intervjun att flera pojkar inte nått målen i musik. Något som inte syns i statistiken från 2008 och därmed är en reflektion från den pågående terminen.

I statistiken för 2009 syns att 9 procent av eleverna inte når målen i samtliga ämnen, 7 procent når inte målen i två eller fler ämnen och 1 procent saknar betyg. I intervjun med rektorn och i kvalitetsredovisningen framgår att skolläningen och lärarna inte uppfattar måluppfyllelsen som tillräcklig. Det finns därmed skäl att granska hur rektorn och annan personal på skolan arbetar med uppföljning av kunskapsresultat, utvärdering och åtgärder.

4. Skolinspektionens bedömning

4.1. Samlad bedömning av skolan

Enligt granskningens fyra kriterier för systematik bedömer Skolinspektionen att Bällstabergskolan bedriver ett delvis systematiskt arbete med kunskapsuppföljning, utvärdering och åtgärder. Det framgår i intervjun såväl som i enkäten och kvalitetsredovisningen att ett arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärder har inletts men bedömningen är att det arbetet måste tydliggöras och förbättras i relation till en högre ambition om att förbättra kunskapsresultaten.

Det finns ett delvis systematiskt arbete kring uppföljning, utvärdering och åtgärder på individnivå. Bedömningen är att det arbete som görs på individnivå för att få alla elever att nå målen uppfyller kraven på hög systematik. När det gäller uppföljning och utvärdering på andra nivåer än individnivå är bedömningen att skolans arbete är i låg grad systematiskt. Utvärdering av kunskapsresultat sker främst i relation till direkta problem som uppstår på olika nivåer och är inte baserad på en aggregerad sammanställning av kunskapsresultat. Följden blir att inte heller åtgärder eller utvecklingsinsatser är grundade på en analys av kunskapsresultaten. Åtgärdsarbetet blir istället ett mer allmänt arbete som inte är tydligt kopplat till en ambition om förbättrade kunskapsresultat.

Granskningen har också visat att rektorn tar ansvar för arbetet med uppföljning, utvärdering och åtgärdsplanering men att det finns en otydlighet i ansvarsfördelningen mellan skolläning, arbetslag och lärare. Det behöver därför klargöras hur delegering av

ansvaret för uppföljning, utvärdering och åtgärder ser ut i skolans organisation. Det är också viktigt att skolan utarbetar rutiner för uppföljning, utvärdering och åtgärder av aggregerade resultat, undervisningsmetoder och organisation samt blir bättre på att dokumentera detta arbete.

4.2. Uppföljning av elevernas kunskapsresultat

I detta avsnitt granskas om det sker en systematisk insamling och beskrivning av information om elevernas kunskapsresultat.

Kunskapsresultaten följs främst upp på elevnivå i årskurs 3, 5 och 9 i samband med de nationella proven. I övrigt följs kunskapsresultaten på elevnivå upp i samband med att lärarna skriver skriftliga omdömen. En övervägande majoritet av lärarna i de högre årskurserna uppger i lärarenkäten att de redovisat kunskapsresultat i form av skriftliga omdömen eller betyg i alla ämnen. Även en majoritet, om än inte lika övervägande, av lärarna i de lägre årskurserna uppger att de redovisat kunskapsresultat i form av skriftliga omdömen i alla ämnen. Hälften av de undervisande lärarna i årskurs 6-9 upplever att de inte har utarbetat bedömningskriterier i alla ämnen. Majoriteten av lärarna i årskurs 1 till 5 uppger att de tagit fram bedömningskriterier för enstaka ämnen. Detta kan betyda att det råder en osäkerhet kring hur bedömningar ska göras i flera ämnen. I intervjun framkommer att rektorn anser sig ha insyn i hur kunskapsresultaten ligger till då diskussioner ofta förs om det verkar finnas avvikelser mellan resultat från nationella prov och betyg. Rektorn lyfter även fram Elevstödsteamets funktion som viktig för att se om några elever *"hänger på gårdsgården"*. Elevstödsteamet träffas varje onsdag. Varannan onsdag diskuteras resultaten för elever i de lägre årskurserna och varannan onsdag diskuteras resultaten för elever i de högre årskurserna. Mötena protokollförs.

Rektorn uppger i intervjun att uppföljningen av de yngre elevernas kunskapsresultat inte är tillfredsställande. De metoder som används är främst nationella prov, olika diagnostiska tester och individuella utvecklingsplaner.

Sammanfattningsvis kan sägas att det finns ett system för att särskilt följa upp elever som riskerar att inte nå målen. Det finns också möjligheter till insyn i hur alla elever når målen genom de skriftliga omdömena. Digitalisering av skriftliga omdömen har delvis börjat användas i de högre årskurserna men systemet är inte implementerat i alla årskurser ännu. Målet är att det ska vara implementerat 2011.

När det gäller att följa upp kunskapsresultat i olika grupper, till exempel på klassnivå, ämnesnivå, flickor och pojkar, eller elever med en viss gemensam problematik så uppger mer än hälften av lärarna i årskurserna 1 till 5 att de aldrig har diskuterat eller redovisat kunskapsresultat för olika elevgrupper. I de högre årskurserna visar lärarenkäten att lärarna i mycket hög grad har redovisat enskilda elevers kunskapsresultat och även vid enstaka tillfällen redovisat och diskuterat kunskapsresultat för olika elevgrupper. Det kan därför tolkas som att kunskapsresultaten inte följs upp på ett systematiskt sätt för olika elevgrupper i hela skolan, även om det händer att det diskuteras,

speciellt i de högre årskurserna. Enligt skolinspektionen finns behov av att följa upp resultat systematiskt då det finns skillnader mellan pojkars och flickors resultat och skillnader mellan olika ämnen.

Rektorn anser själv att det är han som tar det övergripande ansvaret för uppföljning av kunskapsresultat, samtidigt som rektorn har varit tvungen att prioritera ekonomin och budgeten för att få skolans ekonomiska underskott under kontroll. Rektorn säger sig ha delegerat ansvaret för uppföljning av kunskapsresultaten till arbetslagen och då speciellt till arbetslagsledarna. Det finns en arbetslagsledare för de högre årskurserna och två arbetslagsledare för de lägre årskurserna. Ytterligare en arbetslagsledare jobbar med skolutvecklingsfrågor. I enkäten framgår dock att lärarna på de lägre nivåerna tycker att de själva i högre grad tar det övergripande ansvaret över uppföljning av kunskapsresultat. Lärare i högre årskurser anser också att de tar det övergripande ansvaret för att kunskapsresultat följs upp. De anser också att rektorn eller skolledningen tar ansvar men minst vikt lägger de vid arbetslagen. Det är därför oklart om delegeringen är transparent och förankrad hos lärarna så tillvida att ansvarsfördelningen är tydlig?

På den direkta frågan om rektorn anser sig ha en bra bild över kunskapsresultaten via arbetslagens möten och klasskonferenser svarar rektorn ja. Den sammantagna bilden som framträder är att även om arbetslagsledarna driver ett arbete kring uppföljning av kunskapsresultat så är detta inte tydligt för lärarna och det är otydligt om rektorn verkligen har ett system där han skulle kunna ta fram information i form av sammanställningar över elevers kunskapsresultat i alla ämnen och i alla årskurser om så skulle behövas.

Trots att skolan använder ett system med s.k. styrkort för att komplettera statistiken finns ännu inte ett heltäckande system av metoder och strategier som rektorn lätt kan använda för att följa upp och beskriva resultaten i alla ämnen och alla årskurser och få en överblick över sammantagna kunskapsresultat. Ett exempel på att detta är en rimlig tolkning är att rektorn i intervjun tydligt säger att det framför allt är i 3, 5 och 9 som de ser hur eleverna ligger till. Det finns även brister i delegering på så sätt att lärarna inte verkar anse eller förstå att rektor har delegerat ansvaret för kunskapsuppföljningen till arbetslagsledarna. Sammanfattningsvis kan sägas att den bild som framträder kan tolkas som att den uppföljning av kunskapsresultat som görs är enbart delvis systematisk.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att Bällstabergsskolans arbete med uppföljning är delvis systematiskt. På elevnivå finns en uppföljning av varje individs kunskapsresultat i och med de skriftliga omdömena och IUP. Osäkerheten kring bedömningskriterier som framkommer i lärarenkäten kan tolkas som att det kan brista i koherensen kring bedömningarna av huruvida eleverna når målen. Bedömningen är att uppföljningen är mer systematisk i de högre årskurserna än i de lägre årskurserna. Det finns en uppföljning av kunskapsresultat på elevnivå men sammanvägningar av resultat i ämnen och i klasser är inte lika systematiska, speciellt inte i de lägre årskurserna. I kva-

litetsredovisningen redovisas några ämnen från de nationella proven. Sammantaget är bedömningen att det inte finns system för att rektorn vid behov enkelt kan skaffa sig en bild över årskursernas resultat i de olika ämnena och på så sätt få en överblick över skolans sammantagna resultat. Skolinspektionen bedömer också att det finns en otydlighet kring ansvarsfördelningen kring vem som tar det övergripande ansvaret för att kunskapsresultat följs upp.

4.3 Utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om det på skolan sker en systematisk analys och värdering av kunskapsresultaten för att finna förklaringar och kunna vidta relevanta åtgärder.

Rektorn berättar flera gånger under intervjun om ambitionen att Bällstaberg ska bli Vallentunas bästa skola inom några år. Han nämner också att det finns förväntan på eleverna att höja betygen och öka antalet MVG. Han säger *"jag tycker att det är oerhört viktigt att man går ut skolan både med ett komplett betyg och ett bra betyg"*. Det är i relation till ambitionen att höja kunskapsresultaten hos eleverna som rektorn tycker att analys av resultat är viktigt. I lärarenkäten framkommer att en majoritet av lärarna på de lägre årskurserna anser att analyser görs av vad enskilda elevers resultat beror på. Även lärarna i de högre årskurserna anser att analyser görs av enskilda elevers kunskapsresultat. Arbetet med att analysera situationen för elever som inte når målen sker främst i elevhälsoteamets arbete. Kring detta arbete finns etablerade och fasta rutiner. Lärarna analyserar alla elevers kunskapsresultat.

Färre än hälften av alla lärare i både lägre och högre årskurser anger att de gör analyser av vad olika elevgruppers och hela skolans resultat beror på. Det betyder att det finns några lärare som upplever att analyser görs av olika elevgruppers och hela skolans resultat. Det analytiska arbete som rör kunskapsresultat på grupp- och skolnivå sker troligen mer i samtalsform mellan lärare och i arbetslagen. Någon beskrivning av dokumentationen eller rutin för att på annat sätt sprida sådana diskussioner framkommer inte i granskningen. Det organisatoriska arbetet som rör större frågor som till exempel om en hel klass behöver extra resurser diskuteras på ledningsgruppsnivå. Diskussionerna från de mötena protokollförs.

När det gäller utvärdering av kunskapsresultat så finns det i viss mån analys i kvalitetsredovisningen, speciellt angående resultaten på nationella prov i årskurs 3 och 5 i svenska och matematik på gruppnivå (flickor - pojkar). Den analys som görs är konsekvent och i texten diskuteras flickors och pojkars olika mognad och orsaker som kan ligga bakom de olika resultaten. Däremot är analysen inte systematisk så till vida att det är så få ämnen och årskurs som diskuteras. För att få en övergripande bild skulle fler ämnen behöva diskuteras. När det gäller årskurs 9 så redovisas resultat i kvalitetsredovisningen och om matematiken står: *"Det föreligger en stor avvikelse mellan satta betyg och resultat på nationella proven i ämnet"*. I kvalitetsredovisningen finns ingen fortsatt analys men det står att en åtgärd är att fortsätta analysera problemet på ämneskonferenser i matematik.

I intervjun med rektorn kan han inte direkt ange i vilka sammanhang som analys av kunskapsresultat görs utan det är genom att ge några olika exempel matematikgruppens arbete, pojkarnas dåliga resultat i musik och den lyckade undervisningen i idrott, som han beskriver hur en analys av bakomliggande orsaker till ett utfall kan se ut. Vid beskrivning av arbetet med matematikgruppen berättar rektorn att det är en kommunövergripande ambition att satsa på matematiken i alla skolor och därför satsas det på kompetensutveckling just inom detta ämne. I exemplet med att pojkarna *"struntat"* i att följa musikundervisningen fann man orsaken i att elevernas meritvärde inför gymnasievalet enbart räknas på 16 ämnen och pojkarna skulle då ha varit strategiska och struntat i musikundervisningen. Lösningen på problemet blev att försöka tala om för elever och föräldrar att musikbetyget är viktigt. I en diskussion om de olika ämnena på skolan nämner rektorn idrott som ett ämne man lyckats med. Hans analys är att det är lyckat att anställa lärare som inte bara är behöriga i idrott utan även har behörighet i ytterligare ett ämne.

Den samlade bilden av kvalitetsredovisningen, lärarenkäten och intervjun med rektorn tyder på att det sker ett analytiskt arbete som handlar om att förstå olika orsaker till kunskapsresultat. Som exemplet ovan visar är det främst i relation till direkta problem som analyser görs. Mer systematiska analyser skulle kunna identifiera både möjliga strukturella problem i undervisning och organisation och också identifiera och beskriva grupper och ämnen där eleverna presterar bra och det finns utvecklingspotential.

Enligt rektorn är det han själv, ledningsgruppen och arbetslagsledarna som leder arbetet med analys. Lärarenkäten visar dock ingen entydig bild över hur lärarna uppfattar vem det är som tar det övergripande ansvaret. På frågan: *"vem tar det övergripande ansvaret på skolan för analys av de bakomliggande orsakerna till de kunskapsresultat som uppnås?"* så är svaren från lärarna i både de högre och lägre årskurserna förhållandevis jämt spridda över kategorierna: lärare/mentor, arbetslagen, rektor/skolledning och vet ej. De varierande svaren kan tolkas som att det inte finns en samstämmighet kring vem som tar det övergripande ansvaret för att det görs en analys av de bakomliggande orsakerna.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med utvärdering av elevernas kunskapsresultat är delvis systematiskt. Det sker speciellt en viss systematisk utvärdering på elevnivå, speciellt då elever riskerar att inte nå målen. Det sker även utvärdering av olika elevgruppers resultat även om den utvärderingen inte kännetecknas av att följa tydliga rutiner. Utvärdering av kunskapsresultat på skolövergripande nivå verkar främst ske i relation till direkta problem som uppstår. Detta innebär att analysen är av mer intuitiv karaktär och utvärdering görs inte som en kontinuerlig analys utan det handlar snarare att hitta orsaker och förklaringar för att kunna lösa akuta problem. Rektorn tar ansvar för att analysera problem som lyfts till skolledningen. Däremot verkar ansvarsfördelningen vara oklar längre ner i verksamheten och det bedöms som osäkert om rektorn kan få inblick i analyser som troligen görs av kunskapsresultat i

arbetslagen och i andra sammanhang då det verkar brista i dokumentation och fasta rutiner. Skolinspektionen bedömer att de krav som ställs på utvärdering inte är uppfyllda.

4.4 Åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten

I detta avsnitt granskas om skolan har en systematik i arbetet med att utforma åtgärder utifrån en utvärdering av kunskapsresultaten.

I intervjun med rektorn svarar rektorn att det är lärarna som lägger upp arbetet med åtgärder för enskilda elever och klasser. Lärarna tar också hjälp av specialpedagogerna om de behöver hjälp. Som tidigare nämnts sköts uppföljning, utvärdering och även formuleringen av åtgärdsprogrammen på elevnivå av elevhälsoteamet för de elever som riskerar att inte nå målen. Det är framför allt två stycken lärare som har det övergripande ansvaret på "specialsidan". När lärarna vid de nationella ämnesproven i årskurs 9 upptäcker att någon elev riskerar att inte bli godkänd finns det några månader då åtgärder kan sättas in, innan betygen ska sättas. När rektorn får frågan om på vilka möten lärarna för diskussioner om pedagogik och undervisningsmetoder som exempel på utvecklingsinsatser så menar rektorn att det görs i arbetslagen. Få lärare i årskurs 1 till 5 anser dock att arbetslagen tar ansvar för åtgärder som bygger på analys. Istället anser de att det främst är lärare/mentorerna och rektor/skolledning som tar det övergripande ansvaret för detta. Det är också ganska många lärare både i de lägre och högre årskurserna som inte vet vem som tar det övergripande ansvaret för åtgärder som syftar till att förbättra kunskapsresultat och som bygger på analys. Bland lärare som undervisar i årskurs 6 till 9 anger de flesta att det är arbetslagen som har det övergripande ansvaret för detta.

Detta kan tyda på att arbetslaget i de högre årskurserna i högre grad tillsammans diskuterar frågor av pedagogisk metodologisk karaktär som är relaterade till någon form av utvecklingsinsats eller åtgärd. Rektorn uppger att de som har ansvaret för åtgärder och utveckling i klasserna är lärarna och vid behov får de hjälp av specialpedagogerna.

I enkäten ställs också frågan: *"I vilken grad drivs skolans arbete med uppföljning, utvärdering och åtgärdsplanering av ambitionen att utveckla metoder, arbetssätt och organisation så att elevernas kunskapsresultat höjs?"* Fler lärare i de lägre årskurserna än i de högre årskurserna svarar att ett sådant arbete bedrivs i hög grad. Med tanke på vad de svarat på de tidigare frågorna kan detta uppfattas som att de tycker att de själva individuellt driver det arbetet.

I intervjun får rektorn frågan om han tror att personalen är medvetna om kedjan uppföljning, utvärdering och åtgärder i ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn svarar att han tycker att personalen blir allt mer medveten om kedjan.

När det gäller åtgärder på skolnivå är det ledningsgruppen som ansvarar för att åtgärder sätts in. Rektorn säger att allt som diskuteras i ledningsgruppen protokollförs och

han menar också att ansvarsfördelningen är väldigt tydlig när det gäller åtgärder eller utvecklingsinsatser som kostar pengar eftersom skolan gått med underskott så måste varje utgift vägas. Sammanfattningsvis kan sägas att åtgärdsarbetet på individnivå kännetecknas av tydlig ansvarsfördelning och fasta rutiner och likaså åtgärdsarbetet på skolledningsnivå. Det är i åtgärds- och utvecklingsarbetet på mellan nivån: i arbetslagen, i de olika ämnena, i klasserna och i andra grupper som det brister i ansvarsfördelning och fasta rutiner.

Bedömning: Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat är delvis systematiskt. Åtgärdsarbetet på elevnivå när det gäller att fånga upp elever som riskerar att inte nå målen uppfyller de krav som ställs på verksamheten. Däremot finns lite fokus och strategier för hur skolan arbetar för att höja elevers betyg som ligger över godkänd nivån, även om den ambitionen och förväntan finns. När det gäller åtgärder och utvecklingsinsatser i ämnen, årskurser eller andra grupper så bedömer skolinspektionen att arbetet brister speciellt i ansvarsfördelning. Även om det förs diskussioner om utvecklingsinsatser lärare sinsemellan är bedömningen att det brister i rutinerna för att ta till vara idéer och resurser i form av kunskap och kompetens. Bedömningen är att rektorn bör tydliggöra ansvarsfördelningen så att alla på skolan blir medvetna om var i skolans organisation diskussion och beslut om åtgärder och utvecklingsinsatser ska ske. En rutin som måste förbättras är dokumentation i form av protokoll eller mötesanteckningar så att rektorn om han så önskar lätt kan få en inblick i arbetslagens diskussioner. Speciellt i de lägre årskurserna bör rutinerna ses över.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhagen
Enhetschef

Johanna Värlander
Föredragande